

Bureau har gjort opmærksom paa en Række Fænomener, der synes at tyde paa, at Ligningen ikke gennemføres med tilstrækkelig Skarphed paa Landet, og jeg indrømmer, at de Tal, som Statistisk Bureau i saa Henseende fremfører, vise, at det er rigtigt at have sin Opmærksomhed henvendt paa dette Punkt, og ved nærmere Granskning deraf se, om den Formodning, som Tallene kunde synes at føre til, ogsaa virkelig bekræfter sig. Men der er intet Bevis i egentlig Forstand ført gennem disse Tal.

Det, der skulde gælde for det stærkeste Bevis, er jo dette, at Indtægten for den nævnte Klasse ikke er stegen fra 1903 til 1908, medens den er stegen i et ikke ringe Forhold for forskellige andre Samfundsklasser. En saadan Kendsgerning er et Fingerpeg i Retning af, at man maa undersøge denne Sag; det er tilstrækkelig Anledning til, at man maa gaa til en alvorlig og grundig Undersøgelse af, hvorpaa dette Forhold beror. Men der er i og for sig aldeles intet bevist om, at der ikke er gyldige Grunde til, at Stigningen ikke har været den samme for Landbostandens Vedkommende, som den har været for andre Samfundsklasser. Man henpeger til, at det har været, som man siger, et glimrende Aar for Landbruget, og at 1908 var et slet Aar for Byerhvervene. Jeg vil sætte et stort Spørgsmaalstegn ved denne Paastand. Aaret 1908 var det Aar, hvor Nedgangen her i Landet begyndte, men saa ødelæggende dette Aar end var i sine videre Følger som Kriseaar, ved Banksammenbrudet o. s. v., maa jeg dog gøre opmærksom paa, at adskillige af de Virksomheder, der vare i Gang i den gode Periode, i Opgangsperioden, bleve holdte i Gang en meget stor Del af 1908, ja endogsaa Aaret ud; adskillige af de Byggeforetagender, som det vistnok var meget uforstandigt af de vedkommende, nødlidende Banker at have sat Penge i, bleve fuldførte; der var alligevel rigeligt Arbejde største Delen af det Aar. Og se vi paa Toldlisterne, viser det samme sig at være Tilfældet; det er først i 1909, at Indtægterne af Konsumartiklerne tage saa stærkt af; i 1908 holde de sig nogenlunde, særlig for de Artikler, hvor Toldforandringen ingen synderlig Indflydelse kan have haft. Hvad de glimrende Aar for Landbruget angaar, er der ogsaa nogle Men'er derved. Det er rigtigt, at Landbrugets Udførselsmængde er stegen stærkt; det er ogsaa rigtigt, at Priserne paa Landbrugsprodukter gennemgaaende ere stegne, og det er navnlig rigtigt, at Ejendomspriserne ere stegne. Men allerede det sidste Faktum, jeg her nævner, er et Faktum med to Ansigter. Thi

det, at Ejendomspriserne stige, og maaske stige i noget højere Grad, end Konjunkturerne berettiger til, hvad vil det sige i det økonomiske Liv? Det vil sige, at Landejendommene skifte Ejer livligere end ellers, og at mange Mennesker i Tillid til de stigende Konjunkturer, og idet de, saadan som Menneskenes Børn nu en Gang ere, tro, at de stigende Konjunkturer ville blive ved i al Evighed, købe for dyrt. Og hvad vil det igen sige, at de købe for dyrt? Det vil sige, at den paagældende har anbragt sin Kapital mindre profitabelt, at det viser sig, at hans Byrder ere for store til at svare til Indtægterne, saa det i Virkeligheden betyder en Forringelse af hans økonomiske Situation. Desuden maa det ikke glemmes, at modstaaende denne stærke Stigning indenfor Landbruget, som man taler saa meget om, staar der, som den ærede Ordfører (Jørgen Jensen) ogsaa fremhævede, en tilsvarende maaske i flere Tilfælde stærkere Stigning paa Landbrugets Fornødenheder, paa Arbejds løn og paa alle de forskellige Produktionsfornødenheder.

Jeg tror ikke, Sagen er saa lige at løbe til; jeg tror, man maa lidt dybere til Bunds i den. Min Tro er, at der vel lignes noget for lavt paa Landet, men jeg tror ogsaa, der lignes for lavt mange andre Steder end paa Landet. Jeg er enig med Statistisk Bureau i dets Antagelse af — og det er en Antagelse, som bekræftes ved de Erfaringer, man mener at have gjort ogsaa i andre Lande — at gennemgaaende faar man ikke de rette Indtægter frem undtagen for de fastlønnede Personers Vedkommende. Deri har det ærede Medlem for Københavns 4de Valgkreds (Schovelin) Ret, at det er dem, som ere ugunstigst stillede overfor Indkomstskatten. Gennemgaaende kan man vel antage, at Ligningen bliver en Snes Procent for lav; og det vil jeg ogsaa mene, at den omtrent er paa Landet, men Forholdene ere ikke saaledes undersøgte, at jeg er i Stand til at sige noget som helst bestemt om det. Maa jeg nævne et Par Tal, ikke for at give dem nogen som helst almen Gyldighed, men Tal, som dog maaske kunde vække til Eftertanke om, at det er ganske fantastisk, naar man tror, at en Gaardmand — det er en Mand, som hører til en Gruppe af Jordbrugere, der besidde gennemsnitlig 3½ Tønde Hartkorn i Jord og en Formue paa en 15—16,000 Kr., og som ved Skatteligningen er ansat til en Gennemsnitsindtægt af 1,500—1,600 Kr. — ikke betaler det halve i Skat af, hvad han skulde. Det er ganske fantastisk at tro, at en Mand, der sidder paa